

EURIM-PHARM

DOMSTOLENS DOM

11. juli 1996 *

I de forenede sager C-71/94, C-72/94 og C-73/94,

angående anmodninger, som Bundesgerichtshof i medfør af EF-traktatens artikel 177 har indgivet til Domstolen for i de for nævnte ret verserende sager,

Eurim-Pharm Arzneimittel GmbH

mod

Beiersdorf AG (sag C-71/94),

Boehringer Ingelheim KG (sag C-72/94),

Farmitalia Carlo Erba GmbH (sag C-73/94),

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af EF-traktatens artikel 36 i forbindelse med varemærkeretten,

har

* Processprog: tysk.

DOMSTOLEN

sammensat af præsidenten, G.C. Rodríguez Iglesias, afdelingsformændene C.N. Kakouris, J.-P. Puissochet og G. Hirsch samt dommerne G.F. Mancini, J.C. Moitinho de Almeida, C. Gulmann (refererende dommer), P. Jann og H. Ragnemalm,

generaladvokat: F.G. Jacobs

justitssekretærer: assisterende justitssekretær H. von Holstein
fuldmægtig L. Hewlett,

efter at der er indgivet skriftlige indlæg af:

- Eurim-Pharm Arzneimittel GmbH ved advokat Wolfgang A. Rehmann, München
- Beiersdorf AG ved advokat Rolf Schultz-Süchting, Berlin
- Boehringer Ingelheim KG ved advokat Wilhelm Danelzik, Köln
- Farmitalia Carlo Erba GmbH ved advokaterne Bert J. Bosten og Wolfgang Prinz, Köln
- den franske regering ved sous-directeur Catherine de Salins og secrétaire des affaires étrangères Philippe Martinet, begge Udenrigsministeriets Direction des affaires juridiques, som befuldmægtigede
- Det Forenede Kongeriges regering ved S. Lucinda Hudson, Treasury Solicitor's Department, som befuldmægtiget, bistået af Barrister Michael Silverleaf
- Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved ledende juridisk konsulent Richard Wainwright og Angela Bardenhewer, Kommissionens Juridiske Tjeneste, som befuldmægtigede,

på grundlag af retsmøderapporten,

efter at der i retsmødet den 4. oktober 1995 er afgivet mundtlige indlæg af Eurim-Pharm Arzneimittel GmbH ved advokat Wolfgang A. Rehmann, af Beiersdorf AG ved advokat Rolf Schultz-Süchting, af Boehringer Ingelheim KG ved advokat Wilhelm Danelzik, af Farmitalia Carlo Erba GmbH ved advokat Bert J. Bosten, af den franske regering ved Philippe Martinet, af Det Forenede Kongeriges regering ved Lindsey Nicoll, Treasury Solicitor's Department, som befuldmægtiget, bistået af Michael Silverleaf, og af Kommissionen ved Richard Wainwright og Angela Bardenhewer,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 14. december 1995,

afsagt følgende

Dom

- 1 Ved kendelser af 27. januar 1994, indgået til Domstolen den 25. februar 1994, har Bundesgerichtshof i medfør af EF-traktatens artikel 177 stillet en række præjudicielle spørgsmål vedrørende fortolkningen af EF-traktatens artikel 36 i forbindelse med varemærkeretten.
- 2 Spørgsmålene er rejst under tre sager mellem henholdsvis lægemiddelproducenterne, selskaberne Beiersdorf (herefter »Beiersdorf«), Boehringer Ingelheim (herefter »Boehringer«) samt Farmitalia Carlo Erba (herefter »Farmitalia«), og selskabet Eurim-Pharm Arzneimittel (herefter »Eurim-Pharm«), som importerer visse produkter fremstillet af de nævnte lægemiddelproducenter til Tyskland.

- 3 Beiersdorf fremstiller og markedsfører i Tyskland et lægemiddel under betegnelsen Kerlone. Dette sker i henhold til en licens fra den franske virksomhed Laboratoires Synthélabo France (herefter »Synthélabo«), der er indehaver af varemærket Kerlone i Tyskland og i andre lande. Kerlone bruges mod for højt blodtryk og markedsføres i form af tabletter, der er anbragt på blisterkort. Beiersdorf markedsfører Kerlone i pakninger med 50 eller 100 tabletter, hvilket svarer til de standardstørrelser, der anbefales af en række faglige sammenslutninger og erhvervsorganisationer samt af de tyske sygesikringsinstitutioner.

- 4 I Frankrig fremstiller og markedsfører Synthélabo Kerlone i pakninger med 28 tabletter i overensstemmelse med de franske bestemmelser, der kun tillader pakninger, som er bestemt til en behandling i højst én måned. Pakningerne indeholder blisterkort med 14 tabletter. På bagsiden af hvert blisterkort er ugedagene angivet på fransk, således at hver tablet svarer til en bestemt dag i løbet af to uger.

- 5 Boehringer er indehaver af varemærket Mexitil i Tyskland og i Frankrig. Boehringer fremstiller og markedsfører i Tyskland lægemidlet Mexitil, der bruges mod forstyrrelser af hjerterytmen og sælges i form af kapsler, der er anbragt på blisterkort. Salget sker i pakninger med 20, 50 og 100 kapsler, således at de i Tyskland anbefalede pakningsstørrelser overholdes.

- 6 I Frankrig fremstilles Mexitil på licens af Boehringer Ingelheim France SARL, som er et datterselskab af Boehringer Ingelheim KG. Det markedsføres i Frankrig i pakninger med 30 kapsler, nemlig med tre blisterkort med hver 10 kapsler. Pakningsstørrelsen passer til en behandling af 10 dages varighed med en daglig dosis på tre kapsler, hvilket er i overensstemmelse med de franske bestemmelser.

- 7 Farmitalia er det tyske datterselskab af det italienske selskab Farmitalia Carlo Erba, der er indehaver af varemærket Sermion, som bl.a. er registreret i Tyskland,

Spanien og Portugal. Farmitalia markedsfører i Tyskland på licens fra moderselskabet lægemidlerne Sermion (aktivt stof: nicergolin 5 mg) og Sermion forte (aktivt stof: nicergolin 10 mg), der bruges i behandlingen af forstyrrelser i hjernevirksomheden og sælges i form af tabletter, der er anbragt på blisterkort. I Tyskland sker markedsføringen i pakninger med 50 eller 100 tabletter, hvilket svarer til de i Tyskland anbefalede pakningsstørrelser.

- 8 I Portugal markedsfører Farmitalia's søsterselskab Sermion i form af tabletter, hvis dosis er 10 mg, men markedsføringen sker uden tilføjelse af betegnelsen »forte«. Produktet markedsføres i pakninger med 60 tabletter, nemlig 6 blisterkort med hver 10 tabletter. Pakningens størrelse er beregnet til en behandling af 20 dages varighed, hvilket svarer til den maksimale godtgørelse i henhold til den portugisiske sygesikringsordning.
- 9 I Spanien sælges Sermion af Farmitalia's spanske søsterselskab i pakninger med 45 tabletter, der har en dosis på 5 mg og er anbragt på et enkelt blisterkort.
- 10 Eurim-Pharm markedsfører i Tyskland de ovennævnte lægemidler, som selskabet indfører ved såkaldt parallelimport fra Frankrig, Portugal og Spanien. Før markedsføringen ompakker selskabet produkterne for at opnå pakninger, der svarer til de i Tyskland anbefalede pakningsstørrelser.
- 11 Kerlone og Mexitil samt det fra Portugal importerede Sermion ompakkes i nye ydre emballager, der er udformet af Eurim-Pharm, og hvori der indlægges dels de originale emballager med deres indhold, dels løse blisterkort, der er udtaget fra andre originalpakninger.

- 12 De nye ydre emballager har på forsiden firkantede åbninger, der har en sådan størrelse og er placeret således, at det varemærke, der er anbragt på de originale emballager, er synligt. På disse nye emballager angives det bl.a., at produktet er blevet importeret, emballeret og markedsført af Eurim-Pharm. Hvad angår det fra Portugal importerede Sermion er angivelsen »forte« endvidere trykt under den firkantede åbning.
- 13 For så vidt angår Kerlone er visse af de løst indlagte blisterkort blevet beskåret. Såfremt de produktionschargenumre, der er præget i kortet, bliver afskåret, påstemmes de tilsvarende numre på ny. På grund af beskæringen er den angivelse af ugedagene, der findes på bagsiden af hvert blisterkort, og som tabletterne svarer til, ikke længere fuldstændig.
- 14 De originale pakninger, der er indeholdt i de nye ydre emballager, forsynes med selvklæbende mærkater, hvorpå det bl.a. anføres, at produktet er blevet importeret og markedsført af Eurim-Pharm. For så vidt angår Mexitil anbringer Eurim-Pharm også en selvklæbende mærkat på originalpakningens forside med påskriften »aktivt stof: mexilitinhydrochlorid«. Hvad angår det fra Portugal importerede Sermion dækker Eurim-Pharm endvidere originalpakningens forside og øvre flade med selvklæbende mærkater, som bevirker, at man kun kan se varemærket Sermion og ordet »Farmitalia«, og som bl.a. er påtrykt betegnelsen »forte«.
- 15 For så vidt angår det fra Portugal importerede Sermion anbringer Eurim-Pharm endvidere en selvklæbende mærkat med betegnelsen »forte« på bagsiden af hvert blisterkort.
- 16 For Mexitil's vedkommende vedlægger Eurim-Pharm en indlægsseddel på tysk og en yderligere vejledning.

- 17 Vedrørende det fra Spanien importerede Sermion bibeholder Eurim-Pharm originalpakningen og anbringer yderligere i denne en strimmel med fem tabletter, der er afskåret fra et originalt kort, samt en indlægsseddel på tysk. På originalpakningens forside anbringer selskabet under varemærket Sermion en selvklæbende mærkat med sit firmanavn og sin adresse samt andre angivelser (produktionschargenummer, udløbsdato, registreringsnummer, osv.). Pakningens bagside forsynes med en selvklæbende mærkat, der angiver, at produktet er blevet importeret og markedsført af Eurim-Pharm. De på spansk affattede oplysninger om antallet af tabletter dækkes med en klæbestrimmel.
- 18 Beiersdorf og Farmitalia — som af deres respektive licensgivere havde fået tilladelse til at retsforfølge krænkelse af rettighederne på grundlag af varemærkerne — samt Boehringer anså Eurim-Pharm's handlinger for at udgøre en krænkelse af varemærkeretten og anlagde følgelig erstatnings- og undladelsessøgsmål.
- 19 Appellinstævnte i hovedsagerne fik medhold i første instans og i appelinstanten, og Eurim-Pharm indbragte herefter en revisionsanke for Bundesgerichtshof, der har besluttet at udsætte sagerne og forelægge Domstolen nogle præjudicielle spørgsmål. I sag C-71/94 har den forelæggende ret forelagt følgende spørgsmål:
- »1) Kan indehaveren af et med virkning for medlemsstat A internationalt registreret varemærke (IR-varemærke) i medfør af EF-traktatens artikel 36 under påberåbelse af sin varemærkeret forhindre, at en importør indkøber lægemidler, som af varemærkeindehaveren i medlemsstat B er forsynet med IR-varemærket, som er bragt i omsætning i medlemsstat B under IR-varemærket, og som er receptpligtige i medlemsstat A, hvorefter importøren ompakker dem i overensstemmelse med lægernes ordinationspraksis — dvs. den praksis, der følges i medlemsstat A og beror på en anbefaling fra centralorganisationer (bl.a. for den farmaceutiske industri) vedrørende behandlingsmæssigt korrekte pakningsstørrelser, men som afviger fra de i medlemsstat B på lovgivningsmæssigt grundlag beroende pakningsstørrelser — og bringer dem i omsætning i medlemsstat A i en af importøren udformet ydre emballage, når der i denne emballage er indeholdt en originalpakning

med originale blisterkort fra medlemsstat B samt yderligere nogle beskærne originale blisterkort, og når der i den nye emballage er en udskåret rude, hvorigennem man kan se IR-varemærket på den originale pakning, idet der på den nye emballage ganske vist er en angivelse af, at emballering og markedsføring er foretaget af importøren, men ingen angivelse af producenten? Er det af betydning for besvarelsen af spørgsmålet, at det originale blisterkort på bagsiden indeholder en (i medlemsstat A fremmedsproget) angivelse af dagene i to uger i rækkefølge, som bliver ufuldstændig ved beskæringen af blisterkortet?

- 2) Er det tilstrækkeligt til at antage, at der foreligger en skjult begrænsning af samhandelen mellem medlemsstaterne i EF-traktatens artikel 36's forstand, at påberåbelsen af den nationale varemærkeret i sammenhæng med det af IR-varemærkeindehaveren anvendte salgssystem objektivt fører til en opdeling af markederne mellem medlemsstaterne, eller kræves det hertil, at det godtgøres, at IR-varemærkeindehaveren udøver sin varemærkeret sammen med det af ham anvendte salgssystem med det formål at fremkalde en kunstig opdeling af markederne?«

20 I sag C-72/94 er det andet spørgsmål, der er forelagt Domstolen, identisk med det andet spørgsmål i sag C-71/94. Det første spørgsmål lyder således:

- »1) Kan indehaveren af et med virkning for medlemsstat A internationalt registreret varemærke (IR-varemærke) i medfør af EØF-traktatens artikel 36 under påberåbelse af sin varemærkeret forhindre, at en importør indkøber lægemidler, som af varemærkeindehaveren i medlemsstat B er forsynet med IR-varemærket, som er bragt i omsætning i medlemsstat B under IR-varemærket, og som er receptpligtige i medlemsstat A, hvorefter importøren ompakker dem i overensstemmelse med lægernes ordinationspraksis — dvs. den praksis, der følges i medlemsstat A og beror på en anbefaling fra centralorganisationer (bl.a. for den farmaceutiske industri), men som afviger fra de i medlemsstat B på lovgivningsmæssigt grundlag beroende pakningsstørrelser — og bringer dem i omsætning i medlemsstat A i en af importøren

udformet ydre emballage, når der i denne emballage er indeholdt en originalpakning med originale blisterkort fra medlemsstat B samt yderligere nogle beskårne originale blisterkort, og når der i den nye emballage er en udskåret rude, hvorigennem man kan se IR-varemærket på den originale pakning, idet der på den nye emballage ganske vist er en angivelse af, at emballering og markedsføring er foretaget af importøren, men ingen angivelse af producenten?»

21 I sag C-73/94 er det andet spørgsmål, der er forelagt Domstolen, identisk med det andet spørgsmål i sag C-71/94 og C-72/94. Det første spørgsmål lyder således:

»1) Kan indehaveren af et i medlemsstat A beskyttet varemærke i medfør af EF-traktatens artikel 36 under påberåbelse af sin varemærkeret forhindre, at en importør indkøber lægemidler, som af en virksomhed i medlemsstat B, der hører til samme koncern som varemærkeindehaveren, er forsynet med varemærket, som er bragt i omsætning i medlemsstat B under varemærket, og som er receptpligtige i medlemsstat A, hvorefter importøren ompakker dem i overensstemmelse med lægernes ordinationspraksis — dvs. den praksis, der følges i medlemsstat A og beror på en anbefaling fra centralorganisationer (bl.a. for den farmaceutiske industri) vedrørende behandlingsmæssigt korrekte pakningsstørrelser, men som afviger fra de i medlemsstat B foreskrevne pakningsstørrelser — og

a) bringer dem i omsætning i medlemsstat A i en af importøren udformet ydre emballage, når der i denne emballage er indeholdt en originalpakning med originale blisterkort fra medlemsstat B samt yderligere nogle originale blisterkort, og når der i den nye emballage er en udskåret rude, hvorigennem man kan se varemærket på den originale pakning, idet der på den nye emballage ganske vist er en angivelse af, at emballering og salg er foretaget af importøren, men ingen angivelse af producenten,

eller

b) bringer dem i omsætning i medlemsstat A i den originale pakning fra medlemsstat B, der er forsynet med varemærket, når importøren på denne anbringer en mærkat med sit firmanavn og andre angivelser (produktions-

chargenummer, udløbsdato, registreringsnummer mv.) og indlægger en af et originalt blisterkort afskåret strimmel med fem piller?»

- 22 Ved kendelse afsagt af Domstolens præsident den 15. marts 1994 er sagerne blevet forenet med henblik på den skriftlige og mundtlige forhandling og domsafsigelsen.
- 23 Med disse spørgsmål, som skal behandles samlet, anmoder den nationale ret i det væsentlige om en præcisering af betingelserne for, at indehaveren af en varemærkeret i medfør af traktatens artikel 36 kan påberåbe sig denne ret for at forhindre en importør i at markedsføre et lægemiddel, der er bragt i omsætning i en anden medlemsstat af varemærkeindehaveren eller med dennes samtykke, i tilfælde hvor importøren har ompakket produktet i en ny ydre emballage, hvorigennem man kan se det varemærke, der anbragt på den originale emballage, eller hvor importøren har ændret en original ydre emballages indhold og udseende, men har bibeholdt det varemærke, som producenten har anbragt på den. I givet fald anmodes Domstolen navnlig om at uddybe betydningen og indholdet af begreberne »kunstig opdeling af markederne« og »berøring af produktets originale tilstand«, der er opstillet i dens praksis, samt om at fastslå, om der findes nogle yderligere betingelser, som importøren skal opfylde.
- 24 Inden disse spørgsmål behandles, skal det bemærkes, at det er blevet gjort gældende for Domstolen, at den pågældende nationale lovgivning ikke skal bedømmes i forhold til traktatens artikel 36, men i forhold til artikel 7 i Rådets første direktiv 89/104/EØF af 21. december 1988 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om varemærker (EFT 1989 L 40, s. 1, herefter »direktivet«). Dette direktiv skulle være gennemført i national ret senest den 31. december 1992, idet denne frist for gennemførelsen blev fastsat ved Rådets beslutning 92/10/EØF af 19. december 1991 om udsættelse af ikrafttrædelsesdatoen for de nationale gennemførelsesbestemmelser til direktiv 89/104/EØF om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om varemærker (EFT 1992 L 6, s. 35).
- 25 Den nationale ret har imidlertid ikke stillet spørgsmål om fortolkningen af direktivets artikel 7, og Domstolen skal herefter vedrørende dette punkt blot anføre følgende to bemærkninger.

- 26 For det første fremgår det af Domstolens faste praksis, at et direktiv ikke i sig selv kan skabe forpligtelser for private, og at en direktivbestemmelse derfor ikke som sådan kan påberåbes over for sådanne personer (jf. bl.a. dom af 26.2.1986, sag 152/84, Marshall, Sml. s. 723, præmis 48, af 13.11.1990, sag C-106/89, Marleasing, Sml. I, s. 4135, præmis 6, og af 14.7.1994, sag C-91/92, Faccini Dori, Sml. I, s. 3325, præmis 20). Det følger imidlertid af denne praksis, at den nationale domstol ved anvendelsen af nationale retsfor skrifter, hvad enten de er ældre eller yngre end direktivet, er forpligtet til, i videst muligt omfang, at fortolke dem i lyset af direktivets ordlyd og formål og at fremkalde det med direktivet tilsigtede resultat, og således handle i overensstemmelse med EF-traktatens artikel 189, stk. 3.
- 27 Endvidere bemærkes, at som det fremgår af Domstolens i dag afsagte dom i sagerne Bristol-Myers Squibb m.fl. (forenede sager C-427/93, C-429/93 og C-436/93, præmis 40), har direktivets artikel 7, ligesom traktatens artikel 36, til formål at forene de grundlæggende hensyn til beskyttelsen af varemærkerettigheder med de grundlæggende hensyn til de frie varebevægelser inden for det fælles marked, og at disse to bestemmelser, der tilsigter at nå det samme resultat, derfor skal fortolkes på samme måde.
- 28 For så vidt angår fortolkningen af traktatens artikel 36 skal der mindes om, at forbud eller restriktioner vedrørende indførsel, som er begrundet i hensynet til beskyttelse af industriel og kommerciel ejendomsret, efter denne artikel er tilladte på betingelse af, at de hverken udgør et middel til vilkårlig forskelsbehandling eller en skjult begrænsning af samhandelen mellem medlemsstaterne.
- 29 Ifølge fast praksis tillader artikel 36 kun, at det grundlæggende princip om de frie varebevægelser inden for det fælles marked fraviges i det omfang, dette er begrundet i hensynet til beskyttelse af de rettigheder, der udgør den pågældende industrielle og kommercielle ejendomsrets særlige genstand.

- 30 Vedrørende varemærkeretten har Domstolen fastslået, at denne er afgørende inden for rammerne af den ordning med loyal konkurrence, som skal gennemføres efter traktaten. Under en sådan ordning må virksomhederne sættes i stand til på grundlag af kvaliteten af deres produkter eller tjenesteydelser at opbygge en fast kundekreds, hvilket kun er muligt, såfremt der findes særlige kendetegn, ved hjælp af hvilke de kan identificeres. Betingelsen for, at et varemærke kan have denne funktion, er, at mærket for ethvert produkt, der er forsynet med det, udgør en garanti for, at produktet er blevet fremstillet under kontrol af én bestemt virksomhed, der er ansvarlig for produktets kvalitet (dom af 17.10.1990, sag C-10/89, HAG, Sml. I, s. 3711, præmis 13, herefter »HAG II-dommen«, og af 22.6.1994, sag C-9/93, IHT Internationale Heiztechnik og Danziger, Sml. I, s. 2789, præmis 37 og 45).
- 31 Som Domstolen flere gange har udtalt, består varemærkerettens særlige genstand således navnlig i, at indehaveren sikres en eneret til at bruge mærket til et produkt, når dette første gang bringes i handelen, hvorved han beskyttes mod konkurrenter, som måtte ønske at misbruge mærkets stilling og omdømme til at sælge produkter, der retsstridigt er forsynet med dette mærke (jf. navnlig dom af 23.5.1978, sag 102/77, Hoffmann-La Roche, Sml. s. 1139, præmis 7, af 3.12.1981, sag 1/81, Pfizer, Sml. s. 2913, præmis 7, HAG II-dommen, a.st., præmis 14, og dommen i sagen IHT Internationale Heiztechnik og Danziger, a.st., præmis 33).
- 32 Det følger navnlig heraf, at indehaveren af en varemærkeret, der er beskyttet efter lovgivningen i en medlemsstat, ikke på grundlag af denne lovgivning kan modsætte sig import eller markedsføring af en vare, der er bragt i omsætning i en anden medlemsstat af indehaveren selv eller med hans samtykke (jf. navnlig dom af 31.10.1974, sag 16/74, Winthrop, Sml. s. 1183, præmis 7-11, HAG II-dommen, præmis 12, og dommen i sagen IHT Internationale Heiztechnik og Danziger, præmis 33 og 34).
- 33 Varemærkerettens genstand er ikke at tillade indehaverne at opdele de nationale markeder og derved medvirke til at opretholde de prisforskelle, der kan være mellem medlemsstaterne. Det er, især på markedet for lægemidler, rigtigt, at sådanne prisforskelle kan skyldes forhold, som varemærkeindehaverne ikke har nogen kontrol over, især forskellige bestemmelser i medlemsstaterne vedrørende fastsættelse af maksimalpriser, avancer for lægemiddelgrossister og for apotekere eller maksi-

mumsbeløb for godtgørelse af lægemiddeludgifter i henhold til sygesikringsordningerne. Fordrejninger som følge af, at en medlemsstat har en anden prisregulering, skal imidlertid afhjælpes ved foranstaltninger truffet af fællesskabsmyndighederne og ikke ved, at en anden medlemsstat indfører foranstaltninger, der er uforenelige med reglerne vedrørende varernes frie bevægelighed (jf. bl.a. Winthrop-dommen, a.st., præmis 16 og 17).

- 34 Ved besvarelsen af spørgsmålet om, hvorvidt den eneret, der tilkommer varemærkeindehaveren, omfatter beføjelsen til at modsætte sig tredjemands brug af varemærket efter ompakning af varen, må det tages i betragtning, at varemærkets hovedfunktion er at indestå for mærkevarens oprindelsesægthed over for forbrugeren eller den endelige bruger, idet denne sættes i stand til at adskille varen fra varer af anden oprindelse uden risiko for forveksling. Denne garanti for oprindelsen indebærer, at forbrugeren eller den endelige bruger kan være sikker på, at en mærkevare, som tilbydes ham, ikke på et tidligere omsætningstrin har været genstand for et indgreb, som er foretaget af en tredjemand uden varemærkeindehaverens tilladelse, og hvorved varens oprindelige tilstand er berørt (jf. Hoffmann-La Roche-dommen, a.st., præmis 7, og Pfizer-dommen, a.st., præmis 8).
- 35 Heraf følger, at den ret, der indrømmes varemærkeindehaveren til at modsætte sig enhver anvendelse af mærket, som kan forvanske oprindelsesgarantien forstået på denne måde, hører til varemærkerettens særlige genstand, hvis beskyttelse kan begrunde fravigelser fra det grundlæggende princip om frie varebevægelser (jf. Hoffmann-La Roche-dommen, a.st., præmis 7, og Pfizer-dommen, a.st., præmis 9).
- 36 I Hoffmann-La Roche-dommen har Domstolen under anvendelse af disse principper fastslået, at traktatens artikel 36 skal fortolkes således, at indehaveren af en varemærkeret kan påberåbe sig sin ret for at forhindre, at en importør markedsfører en vare, der er bragt i omsætning i en anden medlemsstat af varemærkeindeha-

veren eller med dennes samtykke, når importøren har ompakket varen i en ny emballage, hvorpå varemærket er genanbragt, medmindre

— det godtgøres, at indehaverens benyttelse af varemærket sammenholdt med det salgssystem, som denne anvender, bidrager til en kunstig opdeling af markederne mellem medlemsstaterne,

— det påvises, at ompakningen ikke kan berøre varens originale tilstand

— indehaveren af varemærket underrettes om salget af den ompakkede vare forud herfor, og

— det på den nye emballage angives, hvem der har foretaget ompakningen.

37 Endvidere har Domstolen i Pfizer-dommen fastslået, at traktatens artikel 36 skal fortolkes således, at indehaveren af en varemærkeret ikke kan påberåbe sig denne ret for at hindre en importør i at markedsføre et lægemiddel, som er bragt på markedet i en anden medlemsstat af varemærkeindehaveren eller med dennes samtykke, når importøren har ompakket produktet ved udelukkende at udskifte den ydre emballage uden at berøre den indre indpakning, samtidig med at han har gjort det varemærke, som producenten har anbragt på den indre indpakning, synligt gennem den nye ydre emballage, og endvidere klart på den ydre emballage har angivet, at produktet er fremstillet af varemærkeindehaverens datterselskab og ompakket af importøren.

38 Under hensyn til de argumenter, der er fremført for Domstolen i de foreliggende sager, skal det præciseres, at der principielt ikke er anledning til at sondre mellem det tilfælde, hvor varemærket er blevet genanbragt af en tredjemand efter ompakning af produktet, og det tilfælde, hvor det varemærke, som producenten har anbragt på den originale emballage, benyttes af en tredjemand efter ompakning af

produktet, idet varemærket er gjort synligt gennem en ny ydre emballage, eller idet den originale ydre emballage er bibeholdt som sådan.

- 39 I begge tilfælde opstår nemlig det spørgsmål, om varemærkeindehaverens beføjelse, når henses til varemærkets hovedfunktion, til at modsætte sig, at varemærket benyttes af en tredjemand efter ompakning af produktet, er omfattet af varemærkerettens særlige genstand.
- 40 Svaret på dette spørgsmål fremgår i det væsentlige af Hoffmann-La Roche-dommen, hvorefter varemærkeindehaveren lovligt kan modsætte sig en sådan brug af sit mærke, medmindre de fire betingelser, der opstilles i dommen, er opfyldt.
- 41 Denne retspraksis bør dog præciseres under hensyn til de argumenter, der er fremført i de foreliggende sager og i de tidligere nævnte sager Bristol-Myers Squibb m.fl. og i sagen MPA Pharma (sag C-232/94), hvori Domstolen i dag har afsagt dom.

Kunstig opdeling af markederne mellem medlemsstaterne

- 42 Det må i denne henseende konstateres, at en varemærkeindehavers brug af varemærkeretten til at modsætte sig markedsføring under varemærket af produkter, der er ompakket af en tredjemand, vil kunne bidrage til en opdeling af markederne mellem medlemsstaterne, særlig når varemærkeindehaveren har markedsført samme lægemiddel i forskellige pakninger i forskellige medlemsstater, og produktet ikke i den tilstand, hvori det af varemærkeindehaveren er markedsført i en medlemsstat, kan importeres og markedsføres af en parallelimportør i en anden medlemsstat.

- 43 Heraf følger, at varemærkeindehaveren ikke kan modsætte sig ompakning af produktet i en ny ydre emballage, når den pakningsstørrelse, varemærkeindehaveren har benyttet i den medlemsstat, hvor importøren har indkøbt produktet, ikke kan markedsføres i importmedlemsstaten, især som følge af bestemmelser, som kun tillader pakninger af en bestemt størrelse, en national praksis, sygeforsikringsregler, hvorefter godtgørelse af udgifter til lægemidler afhænger af pakningsstørrelsen, eller en fast ordinationspraksis baseret eksempelvis på anbefalinger vedrørende pakningsstørrelser fra faglige sammenslutninger eller sygeforsikringsinstitutioner.
- 44 I denne forbindelse må præciseres, at det, når varemærkeindehaveren benytter flere forskellige pakningsstørrelser i importmedlemsstaten i overensstemmelse med de regler eller den praksis, som gælder dér, ikke er tilstrækkeligt at konstatere, at en af disse pakningsstørrelser også markedsføres i eksportmedlemsstaten, for at en ompakning af produktet er unødvendig. Der vil således foreligge en opdeling af markederne, hvis importøren kun kan markedsføre produktet på en begrænset del af markedet herfor.
- 45 Varemærkeindehaveren kan derimod modsætte sig ompakning af produktet i en ny ydre emballage, når importøren er i stand til at opnå en emballage, som kan markedsføres i importmedlemsstaten, ved f.eks. at anbringe nye mærkater affattet på importmedlemsstatens sprog på den originale ydre eller indre emballage eller ved at tilføje en ny indlægsseddel på importmedlemsstatens sprog.
- 46 Beføjelsen, der tilkommer indehaveren af en i en medlemsstat beskyttet varemærkeret, til at modsætte sig markedsføring af ompakkede produkter under brug af varemærket, må kun begrænses i det omfang, hvori den ompakning, importøren har foretaget, er nødvendig for at markedsføre produktet i importmedlemsstaten.

- 47 Det må endelig præciseres, at Domstolens brug af udtrykket »kunstig opdeling af markederne«, i modsætning til, hvad de appelindstævnte i hovedsagerne har gjort gældende, ikke indebærer, at importøren skal påvise, at varemærkeindehaveren ved at bringe samme produkt i omsætning i forskellige medlemsstater i forskellige emballager har haft til hensigt at opdele markederne mellem medlemsstaterne. Ved at fremhæve, at der skal være tale om en kunstig opdeling, har Domstolen villet understrege, at indehaveren altid kan påberåbe sig sin varemærkeret for at modsætte sig markedsføring af ompakkede produkter, når dette er begrundet i nødvendigheden af at sikre varemærkets hovedfunktion, idet den heraf følgende opdeling ikke i dette tilfælde kan betragtes som kunstig.

Berøring af produktets originale tilstand

- 48 Indledningsvis skal det præciseres, at begrebet berøring af produktets originale tilstand vedrører det i emballagen indeholdte produkts tilstand.
- 49 Indehaveren af en varemærkeret kan således modsætte sig enhver ompakning, som er forbundet med risiko for, at den i emballagen indeholdte vare udsættes for manipulationer eller for en indflydelse, der berører dens originale tilstand. Ved afgørelsen af, om dette er tilfældet, må der, som Domstolen har udtalt i Hoffmann-La Roche-dommens præmis 10, tages hensyn til varens art og den fremgangsmåde, der anvendes ved ompakningen.
- 50 For så vidt angår lægemidler fremgår det af samme præmis i Hoffmann-La Roche-dommen, at ompakningen må anses for at være foretaget under forhold, som ikke kan berøre produktets originale tilstand, bl.a. når varemærkeindehaveren har bragt varen i omsætning i en dobbelt emballage, og ompakningen kun omfatter den ydre emballage, mens den indre emballage forbliver intakt, eller når ompakningen af hensyn til produktets beskaffenhed kontrolleres af en offentlig myndighed.

- 51 Det følger således af denne praksis, at det forhold, at blisterkort blot udtages af den originale ydre emballage, hvorefter de sammen med en eller flere originale emballager anbringes i en ny ydre emballage eller indlægges i en anden original emballage, ikke er egnet til at berøre den i emballagen indeholdte vares originale tilstand.
- 52 De appelinstævnte i hovedsagerne har imidlertid anført, at selv sådanne manipulationer indebærer en risiko for at berøre produktets originale tilstand. Blisterkort, som hidrører fra forskellige originale emballager, og som indlægges i én ydre emballage, kan således stamme fra forskellige produktionschargere og have forskellige udløbsdatoer.
- 53 Denne argumentation kan ikke tiltrædes. Det kan ikke antages, at enhver hypotetisk risiko for enkeltstående fejl er tilstrækkelig til, at varemærkeindehaveren tillægges ret til at modsætte sig ompakning af lægemidlerne i nye ydre emballager eller enhver ændring af indholdet af en original ydre emballage.
- 54 Det tilkommer den nationale domstol at bedømme, om beskæringen af blisterkortene eller den fornyede påstempling af produktionschargenumrene foretages på en måde, der udelukker enhver konkret risiko for, at den originale tilstand af de tabletter, der er anbragt på kortene, berøres. Det må dog antages, at dette bl.a. er tilfældet, såfremt disse handlinger foretages med tilladelse fra og under kontrol af en offentlig myndighed af hensyn til at sikre produktets integritet.
- 55 Når der er tale om processer, hvorved der påsættes selvklæbende mærkater på de originale ydre emballager eller på blisterkortene eller indlægges en ny indlægsseddel på importmedlemsstatens sprog, er der intet grundlag for at formode, at det i emballagen indeholdte produkts originale tilstand direkte er blevet berørt.

56 Det må imidlertid lægges til grund, at det i emballagen indeholdte produkts originale tilstand indirekte kan være berørt, bl.a. når

— det ompakkede produkts ydre eller indre emballage eller en ny indlægsseddel ikke indeholder visse vigtige oplysninger eller indeholder urigtige oplysninger om produktets art, sammensætning, virkning, brug eller opbevaring, eller

— det ompakkede produkts emballage ikke er udformet på en sådan måde, at den beskytter produktet tilstrækkeligt.

57 Det tilkommer den nationale ret at bedømme, om dette er tilfældet, navnlig ud fra en sammenligning med det produkt, varemærkeindehaveren markedsfører i importmedlemsstaten. Det må dog ikke være udelukket, at importøren kan give visse supplerende oplysninger, forudsat at disse oplysninger ikke strider mod dem, varemærkeindehaveren giver i importmedlemsstaten. Denne betingelse er opfyldt, navnlig når der er tale om afvigende oplysninger, der stammer fra den emballage, varemærkeindehaveren benytter i eksportmedlemsstaten.

Yderligere krav, parallelimportøren skal opfylde

58 Når ompakningen er foretaget således, at det i emballagen indeholdte produkts originale tilstand ikke er berørt, er varemærkets hovedfunktion som oprindelsesgaranti sikret. Forbrugeren eller den endelige bruger vildledes ikke med hensyn til produkternes oprindelse, men modtager rent faktisk produkter, som udelukkende er fremstillet under varemærkeindehaverens kontrol.

- 59 Det må imidlertid konstateres, at selv om det under disse forhold, for at sikre de frie varebevægelser, er påkrævet at fastslå, at varemærkeindehaveren ikke kan påberåbe sig sin varemærkeret for at modsætte sig, at en importør markedsfører ompakkede produkter under varemærket, indebærer dette, at importøren tillægges en beføjelse, som under normale omstændigheder er forbeholdt varemærkeindehaveren selv.
- 60 Af hensyn til varemærkeindehaveren som ejer af varemærket og for at beskytte denne mod ethvert misbrug bør denne beføjelse derfor, som Domstolen har udtalt i Hoffmann-La Roche-dommen, kun tilkendes under forudsætning af, at importøren opfylder visse yderligere krav.
- 61 Under hensyn til varemærkeindehaverens interesse i, at forbrugeren eller den endelige bruger ikke kan blive bibragt opfattelsen af, at varemærkeindehaveren er ansvarlig for ompakningen, skal det oplyses på emballagen, hvem der har foretaget ompakningen.
- 62 Som Domstolen allerede har udtalt, skal denne oplysning fremgå tydeligt af det ompakkede produkts ydre emballage (Hoffmann-La Roche-dommen, præmis 12, og Pfizer-dommen, præmis 11). Dette indebærer, som generaladvokaten har udtalt i punkt 128 i sit forslag til afgørelse, at den nationale retsinstans skal vurdere, om oplysningen er trykt på en sådan måde, at den kan forstås af en person med en normal synsevne, der udviser en normal grad af opmærksomhed.
- 63 Der er derimod ikke anledning til at stille krav om, at det på emballagen tillige udtrykkeligt angives, at ompakningen er foretaget uden varemærkeindehaverens samtykke, idet en sådan angivelse, som anført af generaladvokaten i punkt 88 i hans forslag til afgørelse, ville kunne opfattes som udtryk for, at det ompakkede produkt ikke er helt regulært.

- 64 Som det følger af præmis 11 i Pfizer-dommen, a.st., kan det imidlertid kræves, at det klart er angivet på den ydre emballage, hvem der har fremstillet produktet, idet producenten kan have en interesse i, at forbrugeren eller den endelige bruger ikke bibringes opfattelsen af, at importøren er indehaver af varemærket, og at produktet er fremstillet under importørens kontrol.
- 65 Selv når det er angivet på emballagen, hvem der har foretaget ompakningen af produktet, kan det ikke udelukkes, at varemærkets omdømme og dermed varemærkeindehaverens omdømme alligevel kan lide skade som følge af en inadækvat præsentation af det ompakkede produkt. I så fald har varemærkeindehaveren en legitim interesse, der har forbindelse med varemærkerettens særlige genstand, i at kunne modsætte sig markedsføring af produktet. Ved bedømmelsen af, om det ompakkede produkts præsentationsmåde er egnet til at skade mærkets omdømme, skal der tages hensyn til produktets art og til det marked, det er bestemt til.
- 66 For så vidt angår lægemidler må det konstateres, at der er tale om et følsomt område, hvor aftagerkredsen er specielt krævende med hensyn til produktets kvalitet og integritet, og at produktets præsentationsmåde vil kunne indgive offentligheden tillid i denne henseende. En defekt emballage, en emballage af ringe kvalitet eller en, der fremtræder ufærdig, vil således kunne skade varemærkets omdømme.
- 67 De krav til præsentationsmåden, som et ompakket lægemiddel skal opfylde, kan således variere, alt efter om det drejer sig om et produkt, der sælges til hospitaler eller til forbrugerne via apotekerne. I første tilfælde gives det til patienterne af faguddannet personale, som ikke tillægger produktets præsentation større betydning. I det andet tilfælde har produktets præsentationsmåde større betydning for forbrugerne, selv om det forhold, at produkterne ordineres af en læge, i sig selv kan indgyde forbrugerne en vis tillid til produktets kvalitet.

68 På grundlag af det anførte tilkommer det navnlig den nationale retsinstans at undersøge, om det forhold, at der i én ydre emballage indlægges såvel originale ydre emballager som løse blisterkort, resulterer i en emballage, der fremtræder ufærdig, og som kan skade varemærkets omdømme. Hvad angår beskæringen af blisterkortene, skal den nationale retsinstans konkret bedømme, om den foretages på en sådan måde, at varemærkets omdømme kan lide skade.

69 Endelig skal varemærkeindehaveren, som Domstolen har udtalt i Hoffmann-La Roche-dommen, på forhånd underrettes om, at det ompakkede produkt vil blive udbudt til salg. Varemærkeindehaveren kan desuden kræve, at importøren leverer en prøve af det ompakkede produkt forud for, at det udbydes til salg, således at varemærkeindehaveren kan kontrollere, at ompakningen ikke er foretaget på en måde, som direkte eller indirekte berører produktets originale tilstand, og at præsentationsmåden efter ompakningen ikke kan skade varemærkets omdømme. Dette krav sætter endvidere varemærkeindehaveren i stand til bedre at beskytte sig mod forfalskninger.

70 Under hensyn til det anførte må de præjudicielle spørgsmål besvares med, at traktatens artikel 36 skal fortolkes således, at indehaveren af en varemærkeret kan påberåbe sig denne ret for at forhindre en importør i at markedsføre et lægemiddel, der er bragt i omsætning i en anden medlemsstat af varemærkeindehaveren eller med dennes samtykke, i tilfælde hvor importøren har ompakket produktet i en ny ydre emballage, hvorigennem man kan se det varemærke, der er anbragt på den originale emballage, eller hvor importøren har ændret en original ydre emballages indhold og udseende, men har bibeholdt det varemærke, som producenten har anbragt på den, medmindre

— det godtgøres, at varemærkeindehaverens brug af varemærkeretten til at modsætte sig markedsføring af de ompakkede produkter under varemærket bidrager til en kunstig opdeling af markederne mellem medlemsstaterne. Dette er navnlig tilfældet, når indehaveren har markedsført samme lægemiddel i forskellige emballager i forskellige medlemsstater, og den ompakning, importøren har foretaget, dels er nødvendig for at markedsføre produktet i importmedlems-

staten, dels er foretaget således, at produktets originale tilstand ikke er berørt. Denne betingelse indebærer imidlertid ikke, at det skal godtgøres, at varemærkeindehaveren har haft til hensigt at foretage en opdeling af markederne mellem medlemsstaterne

- det påvises, at ompakningen ikke kan berøre det i emballagen indeholdte produkts originale tilstand. Dette er navnlig tilfældet, når importøren kun har foretaget handlinger, der ikke indebærer nogen risiko for berøring af den originale tilstand, f.eks. udtaget blisterkort fra den originale ydre emballage og anbragt dem i en ny ydre emballage sammen med en eller flere originale emballager eller anbragt dem i en anden original emballage, anbragt selvklæbende mærkater på originale ydre emballager eller på blisterkort eller indlagt en ny indlægsseddel i emballagen. Det tilkommer den nationale retsinstans at bedømme, om beskæringen af blisterkortene eller den fornyede påstempling af produktionschargenumrene er foretaget på en måde, der udelukker enhver konkret risiko for, at den originale tilstand af de tabletter, der er anbragt på kortene, berøres. Det må dog antages, at dette bl.a. er tilfældet, såfremt disse handlinger foretages med tilladelse fra og under kontrol af en offentlig myndighed af hensyn til at sikre produktets integritet. Det tilkommer ligeledes den nationale retsinstans at efterprøve, at det i emballagen indeholdte produkts originale tilstand ikke indirekte er blevet berørt, bl.a. som følge af, at det ompakkede produkts ydre eller indre emballage eller en ny indlægsseddel ikke indeholder visse vigtige oplysninger eller indeholder urigtige oplysninger, eller fordi det ompakkede produkts emballage ikke er udformet på en sådan måde, at den beskytter produktet tilstrækkeligt
- det klart angives på den nye emballage, hvem der har foretaget ompakningen af produktet, og producentens navn klart angives, idet disse angivelser skal være trykt på en sådan måde, at en person med en normal synsevne, der udviser en normal grad af opmærksomhed, er i stand til at forstå dem. Det er derimod ikke nødvendigt at angive, at ompakningen er foretaget uden varemærkeindehaverens samtykke
- det ompakkede produkts præsentationsmåde ikke er af en sådan karakter, at den kan være skadelig for varemærkets eller varemærkeindehaverens omdømme. Emballagen må således ikke være defekt, af ringe kvalitet eller

fremtræde ufærdig. Det tilkommer den nationale retsinstans at undersøge, om det forhold, at der i én ydre emballage indlægges såvel originale ydre emballager som løse blisterkort, resulterer i en emballage, der fremtræder ufærdig, og som kan skade varemærkets omdømme. Hvad angår beskæringen af blisterkortene, skal den nationale retsinstans konkret bedømme, om den foretages på en sådan måde, at varemærkets omdømme kan lide skade, og

- importøren, forud for, at det ompakkede produkt udbydes til salg, underretter varemærkeindehaveren og efter dennes anmodning leverer en prøve af det ompakkede produkt.

Sagens omkostninger

- 71 De udgifter, der er afholdt af den franske regering, af Det Forenede Kongeriges regering og af Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke erstattes. Da sagens behandling i forhold til hovedsagernes parter udgør et led i de sager, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagernes omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN

vedrørende de spørgsmål, der er forelagt af Bundesgerichtshof ved kendelser af 27. januar 1994, for ret:

EF-traktatens artikel 36 skal fortolkes således, at indehaveren af en varemærkeret kan påberåbe sig denne ret for at forhindre en importør i at markedsføre et lægemiddel, der er bragt i omsætning i en anden medlemsstat af varemærke-

indehaveren eller med dennes samtykke, i tilfælde hvor importøren har ompakket produktet i en ny ydre emballage, hvorigennem man kan se det varemærke, der er anbragt på den originale emballage, eller hvor importøren har ændret en original ydre emballages indhold og udseende, men har bibeholdt det varemærke, som producenten har anbragt på den, medmindre

- det godtgøres, at varemærkeindehaverens brug af varemærkeretten til at modsætte sig markedsføring af de ompakkede produkter under varemærket bidrager til en kunstig opdeling af markederne mellem medlemsstaterne. Dette er navnlig tilfældet, når indehaveren har markedsført samme lægemiddel i forskellige emballager i forskellige medlemsstater, og den ompakning, importøren har foretaget, dels er nødvendig for at markedsføre produktet i importmedlemsstaten, dels er foretaget således, at produktets originale tilstand ikke er berørt. Denne betingelse indebærer imidlertid ikke, at det skal godtgøres, at varemærkeindehaveren har haft til hensigt at foretage en opdeling af markederne mellem medlemsstaterne

- det påvises, at ompakningen ikke kan berøre det i emballagen indeholdte produkts originale tilstand. Dette er navnlig tilfældet, når importøren kun har foretaget handlinger, der ikke indebærer nogen risiko for berøring af den originale tilstand, f.eks. udtaget blisterkort fra den originale ydre emballage og anbragt dem i en ny ydre emballage sammen med en eller flere originale emballager eller anbragt dem i en anden original emballage, anbragt selvklæbende mærkater på originale ydre emballager eller på blisterkort eller indlagt en ny indlægsseddel i emballagen. Det tilkommer den nationale retsinstans at bedømme, om beskæringen af blisterkortene eller den fornyede påstempling af produktionschargenumrene er foretaget på en måde, der udelukker enhver konkret risiko for, at den originale tilstand af de tabletter, der er anbragt på kortene, berøres. Det må dog antages, at dette bl.a. er tilfældet, såfremt disse handlinger foretages med tilladelse fra og under kontrol af en offentlig myndighed af hensyn til at sikre produktets integritet. Det tilkommer ligeledes den nationale retsinstans at efterprøve, at det i emballagen indeholdte produkts originale tilstand ikke indirekte er blevet berørt, bl.a. som følge af, at det ompakkede produkts ydre eller indre

emballage eller en ny indlægsseddel ikke indeholder visse vigtige oplysninger eller indeholder urigtige oplysninger, eller fordi det ompakkede produkts emballage ikke er udformet på en sådan måde, at den beskytter produktet tilstrækkeligt

- det klart angives på den nye emballage, hvem der har foretaget ompakningen af produktet, og producentens navn klart angives, idet disse angivelser skal være trykt på en sådan måde, at en person med en normal synsevne, der udviser en normal grad af opmærksomhed, er i stand til at forstå dem. Det er derimod ikke nødvendigt at angive, at ompakningen er foretaget uden varemærkeindehaverens samtykke

- det ompakkede produkts præsentationsmåde ikke er af en sådan karakter, at den kan være skadelig for varemærkets eller varemærkeindehaverens omdømme. Emballagen må således ikke være defekt, af ringe kvalitet eller fremtræde ufærdig. Det tilkommer den nationale retsinstans at undersøge, om det forhold, at der i én ydre emballage indlægges såvel originale ydre emballager som løse blisterkort, resulterer i en emballage, der fremtræder ufærdig, og som kan skade varemærkets omdømme. Hvad angår beskæringen af blisterkortene, skal den nationale retsinstans konkret bedømme, om den foretages på en sådan måde, at varemærkets omdømme kan lide skade, og

- importøren, forud for, at det ompakkede produkt udbydes til salg, underretter varemærkeindehaveren og efter dennes anmodning leverer en prøve af det ompakkede produkt.

Rodríguez Iglesias

Kakouris

Puissochet

Hirsch

Mancini

Moitinho de Almeida

Gulmann

Jann

Ragnemalm

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 11. juli 1996.

R. Grass

G.C. Rodríguez Iglesias

Justitssekretær

Præsident